

L'Ateneu Popular 9 Barris presenta CircSocial.cat, un arxiu digital per donar visibilitat al circ amb impacte en la societat

<https://circsocial.cat/>

CIRCSOCIAL.cat Entitats Projectes Recursos Afegix contingut

Cerca projectes ?

33 resultats Veure llistat

Tipologia

- Circ social
- Creació comunitària o participativa
- Festivals i mostres
- Jornades i congressos
- Altres projectes
- Circ i educació
- Formació de formadors/es

Ubicació

Ex. Barcelona

Any d'inici Rang

Any Aplicar

Estat

- Tots
- Actiu
- Inactiu

Circ social

Amposta, des de 2004

Arts per a tots

ETCA - Escola de Teatre i Circ d'Amposta

APASA

Permet descobrir entitats, projectes i documentació relacionada amb el circ aplicat al camp social, la salut, l'educació o el desenvolupament comunitari

L'eina, oberta a la participació del sector, va ser creada en el marc del Pla d'Impuls del Circ 2019-2022

Barcelona, 14 de juliol de 2022

Redacció: Guille Vidal-Ribas, tècnic de recerca de l'Ateneu Popular 9 Barris
(recerca@ateneu9b.net)

El sector català del circ social s'ha dotat d'una nova eina per donar a conèixer la seva activitat al conjunt de la societat i facilitar l'enxarxament dels seus professionals: CircSocial.cat, un arxiu digital que inclou tres fons: un d'entitats, un de projectes i un de recursos i documentació relacionada amb el circ aplicat al camp social, la salut, l'educació o el desenvolupament comunitari, entre altres. Aquesta pàgina web és un dels fruits de la mesura Circ Comunitari del Pla d'Impuls del Circ 2019-2022, que va gestionar l'Ateneu Popular 9 Barris, tot i que vol ser una eina amb vocació de servei al conjunt del sector.

Els fons d'entitats i el de projectes donen accés a fitxes en les quals descobrir detalls sobre organitzacions catalanes o d'altres territoris que duen a terme diversos tipus d'iniciatives amb un mínim denominador comú: el circ com a mitjà per generar impactes en la societat. Accessibles des d'un llistat o des d'un mapamundi, aquestes fitxes inclouen informació sobre els objectius i les característiques de la seva activitat, i poden incloure enllaços i coordenades digitals, dades de contacte o continguts audiovisuals. D'altra banda, el fons de recursos recull enllaços o referències a documents publicats en diversos formats: llibres, revistes, webs, articles acadèmics, vídeos o literatura grisa, entre altres. Tots tres fons permeten dur a terme una cerca avançada per mitjà de l'aplicació de filtres segons ubicació, temporalitat o paraules clau, per exemple.

Mirant de mantenir la dinàmica de participació amb què es van dur a terme els diversos processos inscrits en la mesura Circ Comunitari, el web CircSocial.cat va ser dissenyat per convidar el sector a fer-hi aportacions i que fos un espai viu. Per poder incorporar nous continguts, el web disposa d'uns formularis que qualsevol persona pot omplir sense necessitat de registrar-se. Així mateix, és possible proposar modificacions a fitxes de projectes o d'entitats existents dins l'arxiu per tal que la informació que s'hi troba pugui mantenir-se actualitzada.

The screenshot shows the CircSocial.cat website interface. At the top, there is a navigation bar with the logo 'CIRCSOCIAL.cat' on the left and menu items 'Entitats', 'Projectes', 'Recursos', and an information icon. A blue button labeled 'Afegix contingut' is on the right. Below the navigation bar is a search bar with the placeholder text 'Cerca entitats'. On the left side, there are filter sections: 'Tipologia dels projectes' with checkboxes for 'Circ social', 'Creació comunitària o participativa', 'Festivals i mostres', 'Jornades i congressos', 'Altres projectes', 'Circ i educació', and 'Formació de formadors/es'; and 'Ubicació' with a dropdown menu showing 'Ex. Barcelona'. Below these filters, there are two result cards. The first card is for 'TuSí(k)Circ' with a logo and location 'Riells del Fai, des de 2020'. The second card is for 'Associació Circa: Art i Transformació Social' with a logo and location 'Barcelona, des de 2020'. Both cards have a blue 'Associació' label in the top right corner. At the bottom, there are more filter options for 'Any de fundació' and 'Rang'.

S'espera que sigui d'utilitat als professionals del circ social, especialment per a aquelles entitats que no disposen d'espais digitals propis, de manera que puguin fer servir aquesta eina com a carta de presentació, si ho volen. Alhora, CircSocial.cat vol ser un espai de visibilització per al conjunt de professionals, entitats i iniciatives que treballen en aquest camp, i aspira a esdevenir un espai de referència per a totes aquelles persones interessades a descobrir iniciatives presents o passades, així com documentació d'interès per a professionals i estudiants provinents de camps de coneixement o de treball afins: tercer sector, món educatiu i acadèmic, àmbit sanitari, educació i treball socials, animació sociocultural, etc.

The screenshot shows the CircSocial.cat website interface. At the top, there are navigation tabs for 'Entitats', 'Projectes', and 'Recursos', with 'Recursos' selected. A search bar is present with the text 'Cerca recursos'. Below the search bar, there are filters for 'Tipologia' (Libres, Premsa i revistes, Videos, Pàgines web, Articles, Treballs acadèmics, Manuals i guies, Informes, estudis i relatories) and 'Any de publicació' (Any, Aplicar). The search results are displayed in a grid of four cards. The first card is titled 'Aprendizaje Centrado en el Alumnado: Formación Circense a través de la metodología LCL' by Tommaso Negri and Andrea Martínez. The second card is 'Profesionales del circo social: 12 meses, 12 historias' by Antonio Alcántara and Aida Ballester. The third card is 'Mediación artística' by Ascensión Moreno González. The fourth card is 'El circo social: una propuesta de tejido comunitario' by Jessica Andrea Flórez Rústes and Angie Yineth Laguna Barragán. The results are ordered 'Aleatori'.

El concepte de circ social

El circ social —també anomenat «circ comunitari», sobretot en contextos anglosaxons— és una de les branques del circ que més ha crescut a Catalunya, i al conjunt del món, en les darreres dues dècades, tot i que es remunta al darrer terç del segle passat. A grans trets, aquest concepte fa referència a un conjunt divers de pràctiques que apliquen els llenguatges del circ en comunitats per generar impactes positius en la qualitat de vida dels seus membres.

Moltes vegades, les accions de circ social s'articulen en processos d'ensenyament i aprenentatge de tècniques de circ, per mitjà de les quals s'educa en valors i es promou el desenvolupament personal, la cohesió grupal i el benestar social. Més enllà d'una millora de la condició i la salut físiques, la pràctica del circ pot ser un mitjà a través del qual educar en valors i promoure el desenvolupament personal, la cohesió grupal i el benestar social, potenciant l'autoestima, la creativitat, la cooperació, l'esperit crític i la capacitat de superar els propis límits, entre altres qualitats i competències per a la vida.

Al cap i a la fi, el circ és un art que ens empeny, una vegada i una altra, a relacionar-nos amb la noció de risc i a aprendre a acceptar l'errada com a part del procés de creixement, alhora que s'hi fa palesa la necessitat de confiar en les altres per dur a terme accions que resultaria insegur —si no impossible— realitzar individualment. Així mateix, és un camp artístic tan divers que facilita que cada persona pugui trobar un element amb el qual sentir-se còmode i desenvolupar els seus interessos i desitjos: hi haurà qui vulgui fer aeris, o potser malabars, mentre que altres preferiran fer acrobàcies, o equilibris sobre objectes. Tot plegat, a més a més, en un context no competitiu, sinó que propicia el suport i el reconeixement mutu entre els membres del grup.

De fet, no és agosarat afirmar que, d'una forma o altra, la pedagogia del circ social se sol traduir en una pràctica posicionada políticament, que activa processos col·lectius des d'una perspectiva de drets i que promou d'empoderament individual i col·lectiva; especialment, quan els projectes són fruit de la col·laboració entre professionals del circ, plataformes veïnals o comunitàries i institucions públiques o privades que comparteixen objectius afins o complementaris i cooperen per donar resposta a situacions d'injustícia social o de necessitat en un territori determinat (atenció a persones o grups en risc d'exclusió, promoció de la democràcia cultural, creació de vincles comunitaris, etc.).

Val a dir que el circ social sol tenir una intencionalitat socioeducativa. D'aquí que, molt sovint, es dirigeixi a infants, adolescents i joves en contextos diversos: des de centres educatius a centres de justícia juvenil, passant per projectes comunitaris de barri en format d'activitat extraescolar o per escoles de circ que situen la seva pedagogia en aquest paradigma. Ara bé, els projectes de circ social poden orientar-se a tota mena de col·lectius per als quals pugui ser beneficiosa aquesta pràctica, pels seus múltiples efectes positius, com gent gran, persones que han viscut experiències traumàtiques, persones amb diversitat funcional o, fins i tot, equips empresarials que volen fer *team-building* per mitjà del circ.

Més enllà del circ social entès com a pràctica formativa, cal tenir present que hi ha altres pràctiques artístiques de circ que, tot i poder articular-se amb formats diferents, tenen un esperit afí i una vocació de transformar cap a millor la vida de les persones: des de creacions artístiques

comunitàries, en les quals artistes professionals i no professionals s'uneixen per cocrear un espectacle d'acord amb les seves motivacions compartides, a intervencions artístiques en entorns on les persones pateixen, com les que fan els pallassos d'hospital en centres sanitaris o les que es duen a terme en camps de refugiats o zones de guerra.

Socialment, hi ha entitats que han tingut més reconeixement, com Pallapupas, Pallassos sense fronteres o l'Ateneu Popular 9 Barris, pioner a Catalunya en dur a terme projectes de circ social i oferir formació a formadores en aquest àmbit, en col·laboració amb professionals de Cirque du Monde, la branca social de Cirque du Soleil. La realitat, però, és que existeixen moltes més organitzacions i individus que, sense rebre aquesta visibilitat i en condicions materials i econòmiques —generalment, precàries—, impulsen iniciatives amb voluntat de generar impacte en la societat.

Un mapa del circ social català

El desig de generar un mapa de projectes i entitats de circ social al país es recull, per primera vegada, en la Trobada de Circ Social de Catalunya, convocada per l'Associació de Professionals del Circ de Catalunya (APCC) i l'Ateneu Popular 9 Barris el novembre de 2014. En aquesta jornada, que va acollir una setantena de professionals del conjunt de l'estat, es van situar objectius com el de donar visibilitat al sector i potenciar-ne l'enxarxament a Catalunya (a escala estatal aquest s'ha donat per mitjà de la FEECSE - Federació d'Escoles de Circ Socioeducatiu, o a escala internacional sota el paraigües de Caravan Circus Network).

Malgrat que tant el primer Pla Integral del Circ (2008-2011) com el segon (2012-2015) inclouen línies orientades a impulsar iniciatives de circ social, a l'hora de la veritat aquestes van resultar insuficientment fructuoses per la manca de suport econòmic i institucional. L'APCC, després de l'experiència dels dos plans integrals i vista la dificultat d'aconseguir recursos pel sector, va plantejar a la Generalitat de Catalunya un paquet de mesures que impulsessin de manera directa àmbits centrals del circ al país. D'aquí sorgirà el Pla d'Impuls del Circ 2019-2022, una iniciativa del Departament de Cultura i la mateixa APCC amb la col·laboració de nombroses entitats i professionals del sector. El Pla va constar d'onze mesures específiques finançades pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, i va comptar amb aportacions específiques de l'Ajuntament de Barcelona i l'Institut Ramon Llull, així com amb la col·laboració del Centre de les Arts del Circ Rogelio Rivel, l'Ateneu Popular 9 Barris, La Central del Circ, La Vela de L'Estruch, la Xarxa d'Espais de Circ de Catalunya (XECC) i Nilak, i la complicitat de diversos municipis, entitats i equipaments de Catalunya. A grans termes, el Pla d'Impuls del Circ tenia com a objectiu principal

crear un escenari d'oportunitats per a la promoció i difusió del circ en la vida cultural, social i econòmica del país i més enllà de les nostres fronteres.

Trobada de Circ Social de Catalunya, celebrada a l'Ateneu Popular 9 Barris el 29 de novembre de 2014.

Mesura de Circ Comunitari del Pla d'Impuls del Circ

L'abril del 2017, en el procés de definir les línies del proper Pla d'Impuls del Circ, es va convocar una jornada a l'Ateneu Popular 9 Barris per construir col·lectivament la línia referent al circ social. Des de l'Ateneu es decideix obrir un espai de debat al sector per tal de treballar conjuntament i aglutinar les propostes i necessitats aportades per representants de diverses entitats i projectes. El rol de l'Ateneu va consistir a facilitar i dinamitzar aquest espai per decidir cap on anar, pensar propostes per impulsar el circ social i dibuixar línies de treball de forma col·lectiva.

Durant la jornada van sorgir uns criteris que van servir de referència per pensar les propostes i prioritzar-les. En resum, es va acordar que la línia de Circ Comunitari servís per impulsar projectes nous, créixer o replicar-se en nombre de participants i en el temps; que impliqués un benefici per a tot el sector; que anés més enllà de projectes "bolet"; que s'articulés com a acció transversal i participada pel sector; que servís per enfortir la xarxa d'entitats i professionals; i que els seus fruits poguessin ser sostenibles en el temps.

Segons aquests criteris, es van definir diverses línies de treball i accions vinculades a temàtiques com la implementació de la perspectiva feminista en projectes de circ social, la promoció de la inclusió de persones amb diversitat funcional en el camp del circ o la voluntat de generar una nova jornada sectorial, que es va acabar celebrant el 6 de novembre de 2021 a l'Ateneu. Així mateix, es manté la proposta de fer un mapatge d'entitats i projectes, així com la de generar un fons de recursos i documentació relacionada amb el circ amb impacte en la societat. L'arxiu digital CircSocial.cat és fruit d'aquesta voluntat col·lectiva, recollida en la mesura Circ Comunitari del Pla d'Impuls del Circ.

Jornada de treball sobre el Pla d'Impuls del Circ, celebrada a l'Ateneu Popular 9 Barris l'1 d'abril del 2017.

Havent rebut l'encàrrec de gestionar aquesta mesura del Pla, l'Ateneu Popular 9 Barris fa una crida per formar un grup motor configurat per professionals del sector vinculades a diverses entitats i territoris del país, que es consolida l'octubre de 2020. La seva funció principal seria fer seguiment del desenvolupament de la mesura. Des d'aquest espai de governança comença a dibuixar-se l'esquelet de CircSocial.cat, que posteriorment s'enriqueix, principalment, a partir d'una recerca participada per diversos professionals del sector consistent a fer un mapatge d'entitats i projectes actius a Catalunya entre 2019 i 2021.

Actualment, el grup que governa la gestió del web CircSocial.cat és el grup motor de la Línia de Recerca en Circ Social de l'Ateneu Popular 9 Barris, integrat per professionals de la formació en circ i el circ social, de la investigació i veïns i veïnes de l'Ateneu, tot i que resta sempre obert a la participació de qui s'hi vulgui sumar. Impulsada el gener de 2022, el grup impulsa processos d'investigació-acció en el camp del circ social relacionats amb la implementació de la perspectiva de gènere en els projectes o el desenvolupament de metodologies que garanteixin l'accessibilitat i la inclusió de persones amb diversitat funcional en pràctiques formatives de circ.

**COMO CITAR ESTE ARTÍCULO: Vidal-Ribas, Guille; Ateneu Popular 9 Barris (2022);
L'Ateneu Popular 9 Barris presenta CircSocial.cat, un arxiu digital per donar visibilitat al circ
amb impacte en la societat
En: <http://quadernsanimacio.net> n° 36; Julio de 2022; ISSN: 1698-4404**